

הים הגדול

"אצל הים" של רות קנר,
במרכז סוזן דלל, הוא
מחזה שחובה לראות

הצגה ■ ביקורת

אפצח בהצהרה חד-משמעית: לכו לראות את "אצל הים" המועלה במרכז סוזן דלל שבתל אביב. ובניגוד לביקורות קודמות, לא מסתתרת כאן דו-משמעות או התחכמות אחרת. מדובר באמת.

רות קנר היא אחת היוצרות המוערכות בארץ. זאת, בזכות התייחסותה המדויקת והמינימליסטית לתאטרון הקבוצתי, מהסוג שקשה למצוא במדינה שבה אנסמבלים נגועים בכוחניות ורהב. קנר לא עושה תאטרון ולא מחול, אלא יצירה בימתית המורכבת משני המדיומים.

וב"אצל הים" קנר מוכיחה פעם נוספת את השוני בינה לבין שאר העוסקים במלאכה – מה שמוצג על הבמה הם הניואנסים הדקים שבחוויה האנושית, בלי התערבויות כירורגיות, בלי העצמה דרמטית מיותרת וללא קיטש סתמי ומתלהם. מבקרי תאטרון היו קוראים לזה "פיוט", במונח הטוב של המילה.

הסיפורים של ס. יזהר, שעומדים בבסיס המחזה, עוסקים בזוג אוהבים על שפת הכנרת, ובמאמציהם להתקרב לכדי מעשה אהבה, ובשחיין המחליט תוך כדי שחייה כי זה זמנו לסיים את חייו, והם גם המחלקים אותו לשניים. קנר לוקחת את שני הנרטיבים הללו, ומצמצמת אותם לפורמולה זעירה ומשולשת: אהבה, מים ומוות. עם המוטיבים האלה היא עובדת, כשהיחסים בין שלושת הפרמטרים הם הדבר שמכוון את

העבודה של השחקנים, כמו גם את מוחם של הצופים.

אף שאהבה ומוות הם מונחים טעונים, קנר בוחרת להתייחס אליהם בריחוק מסוים. דווקא הבחינה מהצד של הסיטואציה – וכביכול חוסר המעורבות – היא זו שנותנת למתחולל על הבמה כוח ויכולת השפעה על הצופה.

אותן בחירות אמנותיות מושכלות של קנר ניכרות גם בשחקנים, שמיטיבים לבטא את חזונה. מדובר באנסמבל מגובש להפליא, שמצליח לעבוד בתיאום ולהכיל אחד את קיומו על הבמה של האחר. אבל במקביל, לכל אחד מהשחקנים ניתנת גם הזדמנות לבטא את אישיותו כפרט. בסיפור הראשון יש לציין לשבח את עדי מאירוביץ' ויוסף סוויד, המציגים עבודה פיזית מתואמת ומעודנת כזוג האוהבים,

מאלה שגורמות גם לציניקן הגדול ביותר איזושהי התמוססות באזור הלב. באמצעות עבודה מדויקת, מצליחים השניים הללו לבנות סצנה מלאת רבדים, המשתנה באטיות אל מול עיני הצופה. דווקא טלי קרק, המשתתפת בחלק השני, נראית מעט עייפה ודהויה על רקע מאירוביץ' את סוויד.

מצד שני, ייתכן שראייה זו של קרק נובעת פשוט מאורך החוויה. החלטתה של קנר לחבר את שני הסיפורים למחזה אחד – ככל הנראה על-מנת ליצור את אותה נוסחה קונספטואלית משולשת – מעיקה לקראת הסוף על הצופה, ומוציאה אותו מעט מרוקן מהחוויה הכוללת. אבל בעצם, למה להיות קטנוניים? פשוט לכו לראות.

גבי בר-חיים